

ČASOBĚR

Vzpomínky pamětníka, pana Jiřího Řepy

Pod dohledem

Počátkem roku 1939 se rozpadá Československo a český národ se ocitá pod tvrdou rukou protektorátu. Čeká jej trýznivé, dlouhotrvající období.

Euforie

Po skončení druhé světové války nastává všeobecná euforie, avšak i nenadálý zmatek, lidé si kolikrát nevědí rady, jak s nabytou svobodou naložit. Rozhodnou se správně?

Vůně svobody

Lety utlačovaný národ nevěří, možná už ani nedoufá, že by mohl přijít finální zlom a úplný obrat režimu. V zákulisí politického jeviště však probíhá utajený boj o moc a totalita pomalu, ale jistě ztrácí někdejší sílu. Hlas opozice sílí, lidé vycházejí do ulic, klíče zvoní tmou.

O nás bez nás

30. září 1938 ujednali lídři čtyř evropských velmocí, Francie, Velké Británie, Itálie a Německa, pakt, jenž otřásl celým národem Čechoslováků. Mnichovská dohoda byla smlouvou, k jejímuž stvrzení nebyli českoslovenští zástupci ani přizváni, a tak, aniž bychom vzdorovali, nám bylo odebráno pohraničí pod záminkou uspokojit německého Vůdce a zamezit tak dalším konfliktům. Marně. Pro český národ znamenal tento krok ze strany Francie i Velké Británie ránu pod pás a ovlivnil jej charakterově i do daleké budoucnosti. A není tedy pochyb, že si Češi křivdu starou více než osmdesát let nesou stále zakořeněnou hluboko v sobě.

Sám pan Jiří Řepa vzpomíná, jakou zradou Mnichovská dohoda byla pro tehdejší obyvatele, a dodnes ji sám vnímá jako jeden z nejbolestivějších okamžiků dějin našeho národa. „Tahleta smlouva, ta zabila Českou republiku navždy!” říká.

Jiří Řepa

„Jak najít člověka, kterej by to myslel dobře se svýma lidma? Nebo jak najít ty lidi, který by poznali ty, který to dobře nemyslí? Aby na ně poukázali? Důležitý je klást důraz na kritické myšlení, nepřestávat pochybovat a především - dávat pozor a koukat se kolem sebe.“

Pan Jiří Řepa se narodil 8. května 1923 na Malé Straně. Podstatnou část svého života prožil právě zde a byl svědkem mnoha zásadních událostí českých moderních dějin. Vzpomíná na Mnichovskou dohodu, již dodnes vnímá jako jednu z nejtvrdějších ran uštědřených našemu národu, Vítězný únor či sametovou revoluci.

Jakožto člověk, který na vlastní kůži prožil vývoj České republiky od Mnichova po současnost, má bezpochyby co říct i k dnešní situaci v zemi. Co by vzkázal nám? Pan Řepa zdůrazňuje křehkost demokracie a jak důležité je si jí vážit a především ji ochraňovat. Vzkazuje, abychom se neustále dívali kolem sebe, dávali pozor, ověřovali si informace a nepřestávali pochybovat.

Jiří Řepa

Pod dohledem

Počátkem roku 1939 se rozpadá Československo, situace houstne, konflikty se vyostřují. Dne 14.3. podepisuje prezident Hácha pod výhrůžkou Hitlera souhlas s okupací a následujícího dne překračují německé jednotky hranice - obsazují české území. Přístup Čechů byl odmítavý, začal se u nich projevovat český nacionalismus i historismus, pořádali manifestace a masové protesty. 28. října 1939 byl během demonstrace smrtelně zraněn student Jan Opletal.

Pan Řepa tou dobou začal studovat na střední průmyslové škole v Praze, nepokoje si vybavuje velmi dobře. Také chtěl být se svými kamarády součástí oslav založení republiky 28. října 1939, avšak uposlechl tehdy rad ředitele školy, který jim radil, aby se demonstracím raději vyhnuli v zájmu vlastního bezpečí. Ve svých vzpomínkách se vrací i k židovskému kamarádovi, jehož rodina ze dne na den zmizela a už se nikdy nevrátila.

Euforie

Bezpodmínečná kapitulace všech německých vojsk byla podepsána 8. května 1945 a tím skončila válka v Evropě. Ve vyprávění pana Řepy zazní i vzpomínky na nacistické vojáky utíkající přes Prahu směrem na západ, aby padli do zajetí amerických osvoboditelů a vyhnuli se osvoboditelům sovětským. Byl svědkem Pražského povstání, jež proběhlo tři dny před úplnou kapitulací Německa. Konec války znamenal pro pana Řepu i pro celý český národ obrovskou změnu, skok a euforii - příslib lepších zítřků.

Když nedáte červený, dejte aspoň bílý!

Demokracie nám po konci druhé světové války nevydržela dlouho - do politických sfér začala pronikat komunistická ideologie a roku 1948 došlo k puči, státnímu převratu, země byla připojena jako satelit k sovětskému mocenskému bloku a zůstala

jím dlouhých 41 let. Pan Řepa vzpomíná na někdejší volby, volit byl, komunisty však nepodporoval. „Vítězný únor. No, vítězný... ten byl teda za všechny prachy, to vám povím.”

Padesátá léta jsou nechvalně proslulá vykonstruovanými procesy, politickými vězni a popravami. Režim se zbavoval nepohodlných a potenciálních „nepřátel státu”. Pro pana Řepu symbolizují začátek další etapy dějin naší republiky, etapy temné. „Já jsem tohle přece nikdy nemohl uznávat.” reaguje na otázku, jak vnímal vývoj státu po Únoru.

Plamínek naděje zardoušen

Uvolnění přišlo až roku 1967, kdy do čela ÚV KSČ nastoupil Alexander Dubček. Reformy pražského jara byly pokusem uvolnit režim a urychlit proces demokratizace, cílem mělo být budování „socialismu s lidskou tváří”. Dubček se však nesetkal s pochopením sovětské strany, která ze strachu o udržení moci zahájila invazi vojsk Varšavské smlouvy. Údajná „bratrská pomoc” protáhla své trvání na dalších 21 let. Pro pana Řepu a jeho dceru Janu značilo pražské jaro světlou naději na změnu, avšak vpád vojsk veškeré tužby uhasil. Národu byla uštědřena další rána, začalo období normalizace.

Vůně svobody

Málokdo tušil, že by konečně mohla přijít zásadní změna, Čechoslováci, kteří měli ještě v živé paměti události roku 1968, snad už ani nedoufali. A přece - v 80. letech dostala větší prostor opozice díky uvolňování poměrů, které se navenek zdály pod stabilní kontrolou Gustáva Husáka a Miloše Jakeše. Hlas opozičních stran, odpůrců totalitních režimů i disentu začínal být slyšet nahlas, mezi vládnoucími silami mezitím probíhal tajný boj o moc. Rozdíly mezi životní úrovní západu a východu se nedaly nadále utajit a ke konečnému pádu režimu u nás přispěl i rozpad východního bloku.

Pan Řepa i jeho dcera, paní Jana, přiznávají, že tou dobou po zkušenostech z šedesátých let nevěřili, že by totalita mohla dospět konce. A když se režim roztrhl jako porcelán, pocity z nabyté svobody byly slovy nepopsatelné

Zdroje

<https://www.info.cz/mnichovska-dohoda-1938>

<https://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/dejepis/protektorat-cechy-a-morava>

<https://www.armyweb.cz/clanek/konec-2-svetove-valky-v-evrope>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Pra%C5%BESk%C3%A9_jaro_1968

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Anor_1948

https://cs.wikipedia.org/wiki/Sametov%C3%A1_revoluce

<https://images.google.com>